

Lasten- ja nuortenkirjallisuuden Finlandia-ehdokkaiden julkistustilaisuus 10.11.2021

Palkintolautakunnan puheenjohtaja Petri Kempin puhe

Nykyiselle työpaikalleni on päätynyt lahjoituksena tuoli, joka on minulle ikoninen. Tuoli, jossa istui legendaarinen kulttuuripersoona ja kirjailija Jörn Donner. Tuoli, jossa hän luki, ja tuoli, jossa hän lausui kiistattoman totuudellisen lauseensa ”Lukeminen kannattaa aina”.

Hyvät kuulijat,

On kannattanut lukea tänä vuonna yli puolentoistasataa kotimaista lasten- ja nuortenkirjaa. Se on ollut paitsi kunnia, myös ilo. Niin paljon hyvää, korkealaatuista luettavaa, monenlaisiin eri tilanteisiin ja tarpeisiin. Kanssaraatilaiseni, jotka esittelen kohta, ja minä olemme nauttineet siitä kunnianhimesta ja paneutumisesta, jolla lasten- ja nuortenkirjailijat ovat suhtautuneet tekemiseensä, ja yleisöihinsä.

Minua on usein huvittanut kuulemani lausahdus ”viisas kansakunta panostaa lapsiin”. Olen siinä määrin kielipoliisi, että haluan hetken viivähtää tämän lauseen verbissä. Panostaa? Sanalla on niin kuin tiedätte, kaksi merkitystä. Yksi: asettaa panos eli räjähde. Kaksi: keskittää varoja, satsata.

Minusta olisi suurempaa sanoa, että lapsiin ja nuoriin kannattaa satsata. Antaa vaikka paljon lisää rahaa heidän kanssaan työtä tekeville. Tämän lukurupeaman jälkeen on ilmiselvää, että suomalaisissa kustantamoissa satsataan, suurella ammattitaidolla. Siitä kustantajille iso kiitos.

Ja kiitos myös niille, jotka jaksavat argumentoida niitä vastaan, joiden mielestä puolenkin kirjan lukeminen yläkoulussa on liian raskasta. Ei se ole. Vaihtoehtoja on niin monenlaisia mutta meidän aikuisten tehtävä on tarjota niitä. On tuotava kirjat lasten eteen, niin kuin minun eteeni ne toivat isovelji ja kirjastontäti, sen jälkeen kun olin lukenut kaikki mummolan ullakon Aku Ankat.

Lukemiemme kirjojen joukosta ei oikeastaan puutu mitään – aihepiirit, ikäryhmät, kerrontatavat ovat kovin moninaiset. On taitavaa kuvituksen ja tekstin yhteistoimintaa. Hyviä kirjasarjoja kaikenikäisille. Runoja. Fantasiaa menneessä ja tulevassa. Tietoa. Verevää nuoruuden tuskaa.

Tämä raati lukee muutenkin niin paljon, että olimme yhteisesti mielissämme siitä, että lasten- ja nuortenkirjallisuudessa on paljon teoksia, jotka ovat vain sitä itseään eli hyvää kirjallisuutta, ilman mitään erityistä agenda.

Ehkä kuitenkin yksi puute. Meistä tuntuu, että 10–12-vuotiaat ovat nyt hieman väliin-putoajia. Tuntui, että emme oikein saaneet näkymää, miten nämä ihanassa välitilassa olevat varhaisnuoret elävät ja mitä he kokevat.

Ilman tekijöitä, ilman kirjailijoita ja kuvittajia ei olisi mitään. Siis kaikille tänä vuonna julkaisuille kiitos. Hieman epäkiitollinen tehtävämme oli nostaa tästä hienosta kokonaisuudesta esiin kuusi ehdokasta.

Sen olemme tehneet, ja olimme näistä kuudesta kuitenkin mutkattomalla tavalla yksimielisiä.

Kutsunkin nyt lavalle valintatoverini, ja siirrymme pidemmittä puheitta itse asiaan. Tervetuloa, kehittämispäällikkö Emmi Jäkkö ja kirjastoalan asiantuntija Päivi Jokitalo.